

noeg is dit werk reeds voor ons gedaan, in een tijd toen die, nu nagenoeg verdwenen, resten nog van meer beteekenis waren en wij hebben dus de uitkomsten te aanvaarden of te verwerpen. Ik kom daarop nader terug. Van de aankleding weten wij eigenlijk niets, doch die zal ook bij deze huizen rond Rotterdam wel eenige overeenkomst vertoond hebben met wat ons van elders omtrent dergelijke bouwwerken bekend is, in het bijzonder ook door de schilderijen van de primitieven. Het woonvertrek, tevens dienend tot slaapkamer, is hoog van verdieping, heeft gewitte wanden, vloer van plavuizen en houten zoldering op een bintgestel van moer- en kinderbalken, de eerste steunend op gesneden consoles of op eenvoudige gebogen karbeels; het ontvangt zijn licht door kruisvensters met luiken gesloten en aanvankelijk lang niet altijd over de heele oppervlakte met glas bezet, d.i. met de bekende in lood gevatte ruitjes. De kilte van vloer en muren wordt eenigermate weggenomen door uitgespreide of opgehangen stoffen en tapijten, aan de wanden straks vervangen door een houten betimmering over een deel der hoogte, en in den winter komt de warmte van de stookplaats welke aan een der muren is gebouwd. Later wordt deze stookplaats het architectonisch middelpunt van het vertrek: de wangen, evenals de latei welke deze verbindt en den schoorsteenboezem draagt, zijn kunstig behakt, de achterwand wordt bezet met mooie fijngemodelleerde terra-cotta tegels, tegen het vuur beschermd door een gegoten ijzeren haardplaat. In het huiselijk leven is de haard de plek waar dit zich concentreert, want het open vuur laat de hoeken van het vertrek onverwarmd en 's avonds in kille duisternis.

Van het uitwendige der sloten in en om Rotterdam weten wij dan met zekerheid niet veel: onze wetenschap steunt hoofdzakelijk op wat anderen indertijd hebben gezien of gefantaseerd. Want wel hebben Lois en Kortebrant ons minutieuse afbeeldingen nagelaten, maar wat Crooswijk, Bulgersteyn en Weena betreft, steunen die vrij zeker uitsluitend op wat W. van der Sluys omstreeks 1470 van de bouwvallen nog zag en door diens neef Simon in 1509 daarvan werd teboek gesteld¹⁾. Alleen de opgemeten plattegronden welke

1) Br. II blz. 12 en volg.